

PUOLANKA

TALOUSARVIO 2019

SISÄLLYS

PORMESTARIN KATSAUS	2
TALOUSARVION JA SUUNNITELMAN TAUSTAA.....	3
YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	3
KUNNAN NYKYTILA JA KEHITYSNÄKYMÄT	4
YLEISTÄ	4
KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
SOTE – JA MAAKUNTAUUDISTUS	5
KUNNAN TALOUDELLINEN TILA	5
VALTIONOSUUDET JA VEROTULOT	5
VEROTULOT	6
TALOUDEN OLETETTU KEHITYS 2019 – 2021	6
TALOUSARVION 2019 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2020 - 2021 PERUSTELUT	6
VUODEN 2019 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE.....	7
KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	9
KUNNAN STRATEGIA VUOSILLE 2018 – 2025.....	10
PAINOPISTEET JA TAVOITTEET VUODELLE 2019 – TAVOITETILA VUODELLE 2021	11
VUODEN 2019 TAVOITTEET.....	13
KONSERNI	14
TULOSLASKELMAOSA.....	16
RAHOITUSLASKELMAOSA	17
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	18
VAALIT.....	18
TARKASTUSTOIMINTA.....	18
HALLINTO JA ELINVOIMA-ASIAT	19
VALTUUSTO.....	20
KUNNANHALLITUS	20
HALLINTO-OSASTO.....	20
YHTEISTOIMINTA	21

ELINKEINOPALVELUT	21
MAASEUTUASIAT	22
MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU	22
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	23
SIVISTYSTOIMIALA	24
HALLINTO.....	26
VARHAISKASVATUS.....	26
PERUSKOULUTUS	27
LUKIOKOULUTUS	28
KANSALAI SOPISTO	29
NUORISO- JA ERITYISNUORISOTYÖ.....	30
LIIKUNTA.....	31
KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI.....	32
KIRJASTO.....	32
KULTTUURI	33
TEKNINEN TOIMIALA	34
TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	34
TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	34
HALLINTO.....	35
RAKENNUSVALVONTA	35
YMPÄRISTÖNSUOJELU	36
RUOKAHUOLTO.....	36
SIIVOUSPALVELU.....	37
LIIKETOIMINTA	37
RAKENNUSKIINTEISTÖT	39
MAA- JA METSÄTILAT	39
TIET	40
URHEILU- JA ULKOILUALUEET, YLEISET ALUEET	40
MUU TEKNISEN OSASTON TOIMINTA	41
PUOLANGAN INVESTOINTISUUNNITELMA 2019	41
TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO.....	44

Pormestarin katsaus

Vuoden 2019 talousarvion laatiminen on ollut kohtuullisen haastavaa monien muutosten myötä. Aiemman kulurakenteen tarkempi selvittäminen ja kulujen seurannan ajan tasalle saattaminen on vaatinut runsaasti käsin tehtävää laskentaa. Toimivaa seuranta- ja raportointijärjestelmää ei ole ollut riittävällä tarkkuudella käytettävissä.

Vuoden 2018 osalta verottajan ennakointi kunnille maksettavista veroennakoista petti pahemman kerran. Tämä tulee aiheuttamaan kaikille Suomen kunnille merkittävän tuloksen heikkenemisen verrattuna vuoden 2018 talousarvioon. Puolangan osalta verottaja perii ennakkotilityksiä yli 0,5 miljoonan euron edestä takaisin vuoden 2018 lopulla. Tämä aiheuttaa merkittävän alijäämän vuodelle 2018.

Vuoden 2019 osalta näkymät ovat kohtuullisen hyvät. Tulemme tekemään noin 0,3 miljoonaa euroa ylijäämäisen talousarvion. Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen osalta ei ole kasvua vaan pystymme järjestämään palvelut vuoden 2018 kulurakenteella. Palvelujen laadusta ei tarvitse karsia vaan tarjoamme kuntalaisille kattavat lähipalvelut, joihin kuntalaiset ovat palautetta antaessaan olleet hyvin tyytyväisiä. Veroennusteissa palaamme tasaiseen kehitykseen ja muutos on merkittävä vuoden 2018 tilityksiin nähden positiiviseen suuntaan. Valtionosuuksien osalta tapahtuu myös korjaus oikeaan suuntaan noin 0,25 miljoonan euron verran.

Palvelujen osalta kilpailutamme ruokahuollon, jotta pystymme varmistamaan jatkossakin paikallisen ruoanvalmistuksen ja laadukkaan lähiruoan tarjoamisen kuntalaisille. Päivähoidon osalta on päätökset palvelusetelijärjestelmästä ja syksy 2018 on toimittu varhaiskasvatuspalvelut ulkoistettuna yksityiselle toimijalle. Muilta osin kuntalaisten palvelut jatkuvat nykyisenkaltaisina jatkuvasti palvelujen laatua kehittäen.

Rahoitusmarkkinoilla ennustetaan korkotason lähtevän nousuun 2019 syksyllä ja siihen kunnan on syytä valmistautua lainakantaansa sopivissa määrin suojaten. Tällöin on huomioitava myös konsernin osalta KOY Puolangan Vuokratulojen lainanhoidon suunnittelu uudelleen. Toisen tytäryhtiön, KOY Puolangan Maaherran osalta jatketaan osakkeiden myyntiä ulkopuolisille ja yhtiö muuttunee konsernin ulkopuoliseksi yhtiöksi vuoden 2019 aikana.

Kokonaisuutena voidaan todeta, ettei vuoden 2019 osalta talousarvioon sisälly mitään erityisiä uhkatekijöitä kunnan talouden suhteen ja kunta kykenee suoriutumaan palvelutehtävästään hyvin. Maakunta- ja sote- uudistuksen osalta varaudumme muutoksiin soveltuvin osin, riippuen uudistuksen etenemisestä eduskunnan päätöksenteossa.

Harri Peltola

Talousarvion ja suunnitelman taustaa

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jonka hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja – suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sen on toteutettava kuntastrategiaa ja turvattava kunnan edellytykset lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota ja siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarviossa toimialoille on osoitetut ulkoiset määrärahat ja ulkoiset tuloarviot ovat valtuustoon nähden siten sitovia, ettei toimialoille osoitettuja määrärahoja saa siirtää käyttötalousoosan ja investointiosan välillä eikä toiselle toimialalle ilman valtuuston päätöstä. Määrärahojen sitovuus on kaikkien toimialojen osalta nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Valtuuston toimielimelle osoittamaa määrärahaa ei saa ilman valtuuston päätöstä ylittää eikä siirtää toiselle toimialalle. Tuloslaskelmanosan toimintatuottojen ja toimintakulujen sitovuus on sidoksissa siihen, mitä edellä on sanottu käyttöosan menomäärärahojen ja tuloarvioiden sitovuudesta.

Yleinen taloudellinen tilanne

Kuluvasta vuodesta on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi. Suomen talouden kasvu hidastuu kuitenkin selvästi noin 1½ prosentin vuosikasvuihin tulevina vuosina. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2021–2022 talouskasvun arvioidaan palaavan potentiaalisen tuotannon kasvuvauhtiin eli noin prosenttiin.

Hyvä talous- ja työllisyyskehitys sekä hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet tasapainottavat julkista taloutta lähivuosina. Julkisen talouden rahoitusasema kääntyy ylijäämäiseksi vuosikymmenen taitteessa ja velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee.

Vuonna 2018 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 2,8 %. Yritysten odotukset ovat myönteiset, rakennusinvestointien suurkohteiden rakentaminen jatkuu yhä ja palvelualojen myyntiodotukset ovat kohentuneet. Työllisyysasteen trendi ylitti kesäkuussa vuoden 2008 suhdannehuipun lukemat ja oli edelleen elokuussa 71,8 %. Vahvana jatkuva talouskasvu nostaa v. 2018 työllisten määrän 2,6 % edellisvuotta korkeammaksi. Työllisyyden kasvu jatkuu nopeana koko ennustejakson ajan ja työllisyysaste nousee 73 prosenttiin v. 2020.

Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 2,1 prosenttiin. Kovin investointivaihe on ohitettu. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Yksityisten investointien kasvu jatkuu mittavien investointihankkeiden tukemana. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen. Metsäteollisuuden investoinnit näkyvät jo viennissä. Metsäteollisuuden suhteellisesti alhainen tuontipanosten osuus kohentaa nettoviennin

kasvuvaikutusta. Tuontia kasvattaa tuotantopanosten kysynnän lisäksi myös kotimainen investointi- ja kulutuskysyntä.

Vuonna 2020 BKT kasvaa 1,6 %. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu edelleen, vaikka palkkasumman kasvu jatkuu, kun ansiotason nousu kiihtyy. Inflaation nopeutuessa edelleen reaalityulojen kasvu kuitenkin hidastuu. Vuonna 2020 vienti kasvaa vientikysynnän mukaan, mutta kasvu jää maailmankaupan kasvua hitaammaksi. Ansiotason nousu kiihtyy 2,6 prosenttiin v. 2019 sopimuskorotusten ajoitustekijöiden seurauksena. Vuonna 2020 ansiotason nousua 3,0 prosenttiin kiihdyttää edelleen hyvä talouskasvu ja julkisen sektorin lomarahojen palautuminen.

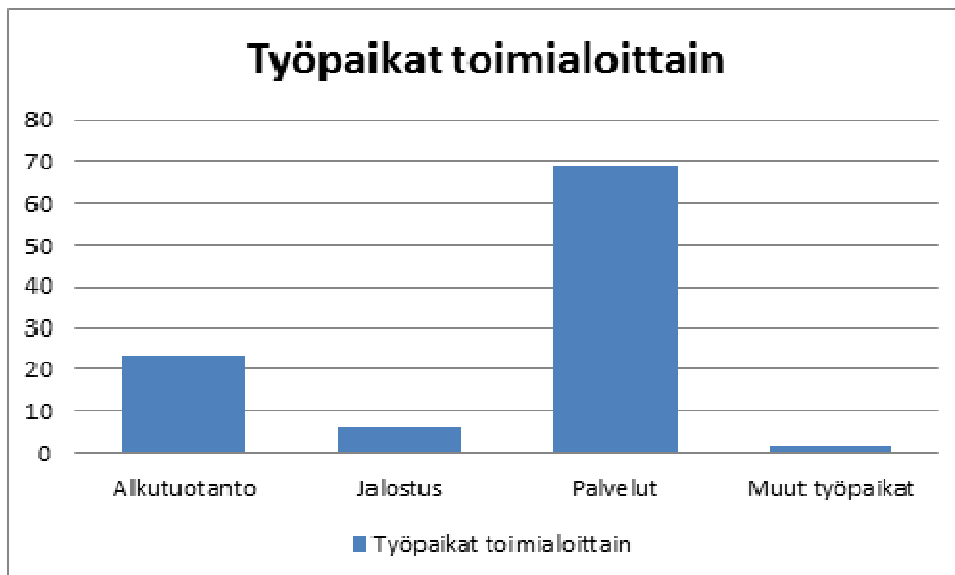
Lähde: VM:n taloudellinen katsaus syksy 2018 ja OP lokakuu 2019

Kunnan nykytila ja kehitysnäkymät

Yleistä

Puolangan kunta sijaitsee Kainuun maakunnassa. Naapurikuntia ovat Hyrynsalmi, Paltamo, Pudasjärvi, Ristijärvi, Suomussalmi, Utajärvi ja Vaala. Puolangan kunnassa asui vuoden 2017 lopussa 2669 asukasta. Asuntokuntien lukumäärä oli vuoden 2017 lopussa 1379. Vapaa-ajan asuntojen määrä vastaavasti oli 1600.

Kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrä oli vuoden 2016 lopussa 775. Alkutuotannon työpaikkojen osuus 23,4 %, jalostuksen työpaikat 6,2 %, palvelujen työpaikat 68,8 % ja muiden työpaikkojen osuus 1,7 %.

Kunnan toimintaympäristö

Sote – ja maakuntauudistus

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu on vielä kesken ja uudistuksen eteneminen ratkeaa talven aikana.

Merkittävimmät kuntien rahoitusasemaan vaikuttavat tekijät ovat maakunnille mahdollisesti siirtyvien tehtävien kustannukset, valtionosuusjärjestelmän uudistaminen ja kunnallisveron muuttuminen.

Kunnan taloudellinen tila

Puolangan kunnan taloudellinen tila on ollut viime vuosina hyvä. Kunnan verotulokertymä on pysynyt kohtuullisen tasaisena lukuun ottamatta vuosia 2017 ja 2018. Verottaja arvioi vuoden 2017 verokertymän kunnalle liian suureksi, joka leikataan kunnalta vuonna 2018. Verotulokertymä pienenee ennustetusta verottajan väärin arvioimien ennakkomaksatusten takia noin 516 000 euroa vuonna 2018. Valtionosuudet toteutuvat hiukan ennakoitua noin 60 000 euroa paremmin talousarvioon verrattuna. Vuoden 2018 tilinpäätöksen ennustettu toteuma on huomattavasti talousarviota heikompi edellä olevista johtuen.

Vuoden 2018 päättyessä kunnan velkamäärä on noin 5,9 milj. euroa. Vuonna 2018 on ollut käytössä väliaikaisrahoituksena Kuntarahoituksen Kuntatodistus arvoltaan 1 milj. euroa likvideetin turvaamiseksi. Vuosina 2018 ja 2019 varaudutaan investointilainan ottamisella palolaitoksen rakentamiseen, vesihuollon toimivuutta parantaviin investointeihin sekä lämpölaitoksen hakevarastoalueen rakentamiseen. Rahoituksen tarve on noin 2 milj. euroa.

KOY:n Puolangan Vuokratalot maksaa kunnalta ottamansa lainat pois ja hankkii rahoituksen ulkopuolelta.

Valtionosuudet ja verotulot

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palveluiden saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtionvarainministeriön hallinnoimista kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuolto, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperusteisesti rahoitettava taiteen perusopetus, kotikuntakorvausjärjestelmä sekä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus, joka Puolangalla koskee lukiokoulusta.

VALTIONOSUUDET	TA 2019	TP 2017	TA 2018
Kunnan peruspalvelujen vos	11 743 093	12 022 115	11 659 240
Verotuloihin perustuva vos tasaus	2 347 623	2 183 000	2 191 463
Opetus ja kulttuuritoimen vos	72 064	14 900	14 892
Valtionosuudet yhteensä	14 162 780	14 220 015	13 865 595

Verotulot

Verotulot muodostavat noin puolet kuntien tuloista, joten verotuksella on merkittävä vaikutus kuntatalouteen. Kunnan verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöveron osuudesta sekä kiinteistöverosta.

VEROTULOT	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
Kunnan tulovero	6 654 000	6 696 572	6 475 000	6 806 000	6 958 000
Kiinteistövero	799 000	797 790	799 000	799 000	799 000
Osuus yhteisöverosta	1 345 000	1 367 424	1 358 000	1 378 000	1 424 000
Verotulot yhteensä	8 798 000	8 861 786	8 632 000	8 983 000	9 181 000

Talouden oletettu kehitys 2019 – 2021

Talousarvion 2019 ja taloussuunnitelman 2020 - 2021 perustelut

Vuoden 2019 talousarvio ja – suunnitelma perustuvat seuraaviin veroprosentteihin, jotka ovat:

Kunnallisvero:	21,50
Yleinen kiinteistövero:	0,93
Vakituisten asuntojen vero:	0,55
Muiden kuin vakituisten asuntojen vero:	1,10

Verotulojen kertymä on arvioitu talousarvioon ja – suunnitelmaan Kuntaliiton 18.10.2018 laatiman ja julkaiseman veroennustekehikon pohjalta.

Valtionosuuksien arvio perustuu Kuntaliiton julkaisemiin ennakkollisiin laskelmin kuntien vuoden 2019 valtionosuudesta 18.10.2018.

Ennakkolaskelman mukaan kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 8 372 miljoonaa euroa vuonna 2019 (8 458 milj. euroa vuonna 2018). Kuntien valtionosuudet vähenevät -85 milj. euroa (-1,0 %, 16 €/asukas) vuodesta 2018 vuoteen 2019.

Valtionosuuden muutokseen vaikuttavat mm. vuodelle 2019 tehtävä kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistus (-231 milj. €) ja valtionosuuden kautta kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot (+224 milj. €). Kilpailukyky sopimuksen (kiky) takia kuntien valtionosuutta vähennetään vuonna 2019 yhteensä -497 milj. € (-91 €/as). Lisäksi hallitusohjelman mukaisten indeksijäädytysten takia kunnilta jää peruspalvelujen valtionosuutta saamatta 91 milj. euroa vuonna 2019. Peruspalvelujen hintaindeksin arvo vuodelle 2019 on 1,3 %. Yhteensä hallituskautta eli vuosia 2016 - 2019 koskevista indeksijäädytyksistä johtuen peruspalvelujen valtionosuus on -243 milj. euroa alemmalla tasolla mitä se olisi ilman päätöstä indeksikorotusten jäädyttämisestä.

Talousarvion laadinta on tehty kunnanhallituksen 4.7.2018 hyväksymän laadintaohjeen pohjalta. Kaikki toimialat laativat talousarvionsa siten, että pysytään vuoden 2018 määräraha-arvioissa.

Palkkamenoissa on huomioitu tulevat palkankorotukset. Sivukulut ja eläkemenoperusteiset maksut perustuvat KEVA:n ja valtionkonttorin ohjeistukseen.

Hallinto- ja elinvoimapaalveluiden ja sivistyksen toimialalle ei ole tulossa merkittäviä muutoksia vuonna 2019. Teknisen toimialalla on talousarviovuonna suunnitteilla keskuskeittiön ja kunnan ruokahuoltotoiminnan siirtyminen liikkeenluovutuksella yksityiselle toimijalle.

Kunnan lainakanta on vuoden 2018 lopussa noin 5,9 milj. euroa. Kunnan investointisuunnitelmien vuoksi uusia lainoja nostetaan talousarviovuonna noin 2 milj. euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään suunnitelmien mukaisesti noin 580 000 euroa vuodessa.

Vuoden 2019 talousarvion täytäntöönpano-ohje

Käyttösuunnitelmat

Kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee hyväksyä hallintosäännön mukaisesti käyttösuunnitelma talousarvion täytäntöönpanoa varten.

Hankinnat

Kaikki hankinnat tulee tehdä mahdollisimman edullisesti ja hankintaohjeen mukaisesti. Hankintalain mukaiset hankintojen kansalliset kynnyksarvot ovat: Tavarain ja palvelujen hankinta 60 000 euroa, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankinnat 400 000 euroa, rakennusurakat 150 000 euroa. Kansalliset kynnyksarvot alittaviin hankintoihin ei sovelleta hankintalakia vaan kunnan pienhankintaohjetta. Hankintaohjeita tulee noudattaa myös investointiosan hankinnoissa.

Laskujen hyväksyminen ja asiatarkastus

Laskun ja menotositteen hyväksyjä vastaa laskun oikeellisuudesta sekä siitä, että laskun maksamiselle on olemassa tarvittavat määrärahat.

Laskun asiatarkastajan tehtävä on tarkastaa, että laskua vastaava palvelu tai tavara on toimitettu. Laskujen käsittely tulee toimia myös loma-aikoina.

Hyväksyjänä ei voi olla henkilö, joka asiatarkastaa laskun.

Laskutus

Kunnalle tulevat tulot on laskutettava viipymättä sen jälkeen, kun peruste laskuttamiselle on syntynyt. Samoin kuukausittain toistuvat kuukausilaskutukset on suoritettava mahdollisimman nopeasti. Loma-aikoina on myös huolehdittava laskutuksen oikea-aikaisuudesta.

Laskuttajien ja hallintokuntien on seurattava tulojen kertymistä.

Hallintokuntien vastuuhenkilöiden on huolehdittava myös siitä, että kunnalle haetaan tarpeelliset tuet ja avustukset.

Henkilöstöasiat

Talousarviovuonna sijaisten palkkaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Siinä tapauksessa, että ilman sijaista palvelutuotanto kärsii, on sijaisen palkkaaminen mahdollista. Palkkauspäätöksentekijän on aina varmistettava, että sijaisen palkkaaminen ei vaaranna määrärahojen riittävyyttä.

Talousarvion sitovuus ja seuranta

Talousarvio rakentuu nettoperiaatteella. Talousarvion käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitovia ovat ulkoiset nettomäärärahat.

Investointiosassa valtuuston nähden sitovia ovat erikseen talousarvioon merkityt investointien pääkohdat.

Talousarvion ja sen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle vuosikolmannesraporteissa 30.4 ja 31.8 tilanteissa sekä toimintakertomuksessa. Kunnanhallitus seuraa talouden kehitystä kuukausittain.

Työllistäminen

Kunnalla on velvoite tarjota työtä sellaiselle 57 – 59 - vuotiaalle työttömälle työnhakijalle, jonka ansiopäivärahan/peruspäivärahan enimmäisaika päättyy. Työsuhteen kesto on enimmillään 6 kk.

Kunnan henkilöstö

Talousarviovuonna toimialojen on sopeutettava henkilöstömenonsa ja -resurssinsa vuoden 2019 talousarvioraamiin. Talousarvioehdotuksissa tulee huomioida mahdolliset päätetyt henkilöstön siirrot. Toimialojen tulee arvioida henkilöstömäärän ja palkkakustannusten kehitystä sekä suunnitella toimenpiteet, joilla raamin mukainen tilanne ja tuottavuustavoite voidaan saavuttaa. Kunta tekee kartoituksen henkilöstön ja henkilöstöryhmien palkkaukseen liittyvistä keskeisistä kehittämistarpeista, joiden pohjalta valmistellaan tehtävien vaativuuden arviointi.

Toimialojen tulee prosesseja uudistaessaan ja tuottavuutta parantaessaan ennakoida henkilöstösuunnittelulla tehtäväjärjestelyjen aiheuttamat henkilöstövaikutukset. Tällöin hyödynnetään mm. eläköitymisen tarjoama jousto.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
Henkilöstökulut	5 236 000	5 780 000	5 732 000	5 075 000	5 025 000

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 saakka.

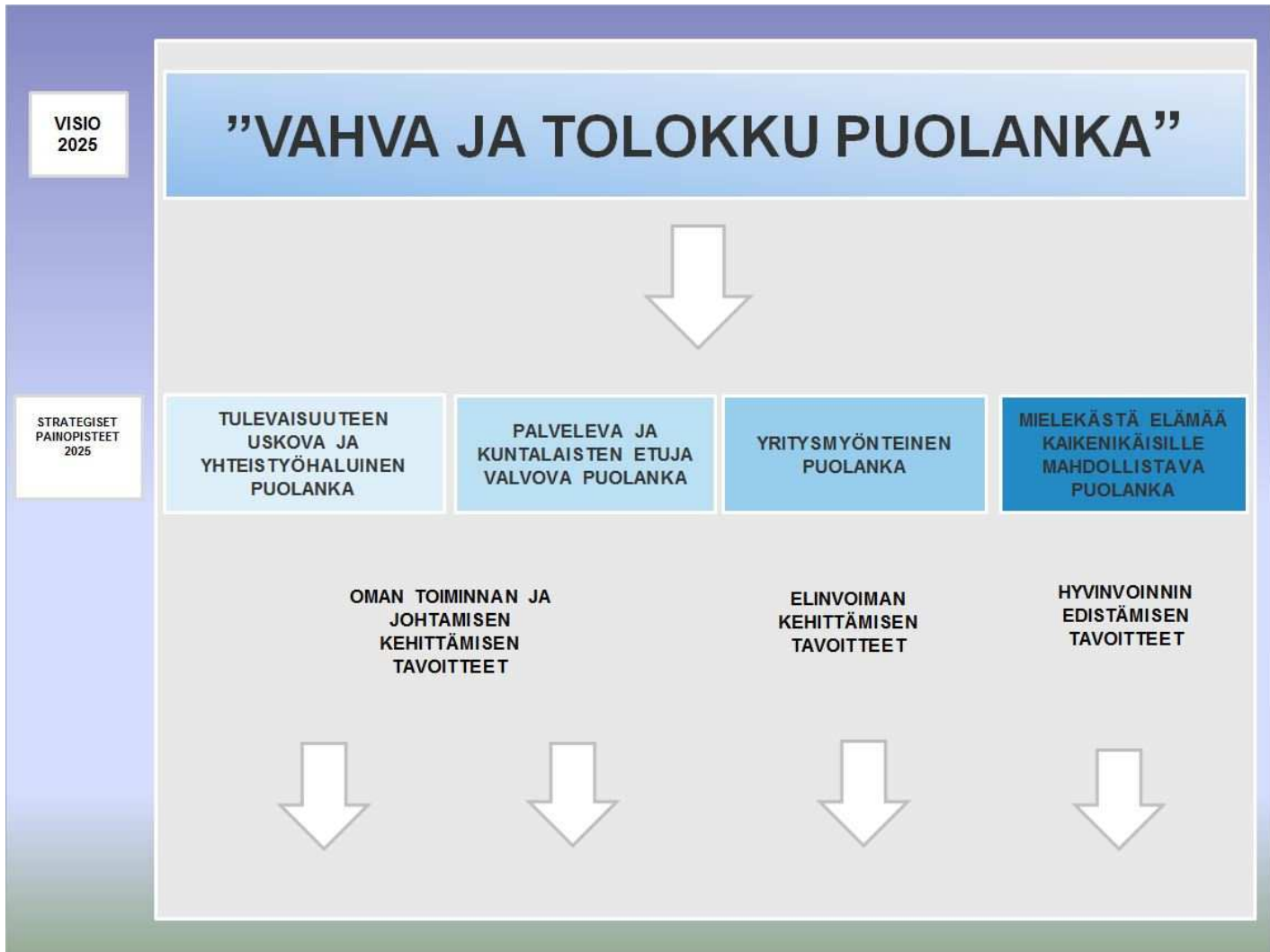
Vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt viime vuosien aikana. Vuonna 2018 vähennys on noin 10 henkilöä. Toiminnallisten muutosten seurauksena on, että määrä vähenee entisestään seuraavien vuosien aikana. Vuosien 2019 – 2021 aikana eläkeiän saavuttaa noin 20 työntekijää. Kaikkia vapautuvia paikkoja ei tulla täyttämään.

Henkilötyövuodet	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
Hallinnon ja elinvoimapalveluiden toimiala	14,32	9,32	10,8	10,8	10,8
Sivistystoimiala (poislukien kansalaisopiston opettajat)	33,0	41,5	41,96	33,0	33,0
Tekninen toimiala	23,5	35,77	32,74	23,5	23,5

Henkilöstön määrä	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
Hallinnon ja elinvoimapalveluiden toimiala	22	18,45	12	15	15
Sivistystoimiala (poislukien kansalaisopiston opettajat)	50,5	61,5	59,5	50,5	50,5
Tekninen toimiala	29	31,8	28,3	21	21

Kunnan strategia vuosille 2018 – 2025

Valtuusto on hyväksynyt 20.2.2018 Puolangan kunnan strategian, jossa visio vuoteen 2025 on ”Vahva ja toлокku Puolanka”.

Painopisteet ja tavoitteet vuodelle 2019 – Tavoitetila vuodelle 2021

Strateginen painopiste

Tulevaisuuteen uskova ja yhteistyöhaluinen Puolanka

TULEVAISUUTEEN USKOVA JA YHTEISTYÖHALUINEN
PUOLANKA

Tavoite

Rohkea ja toimeenpanokykyinen Puolanka

Toimenpiteet vuodelle 2019

- Ruokahuollon kilpailutus
- Päivähoidon kilpailutus
- Talous- ja henkilöstöpalveluiden uudelleen järjestely

Strateginen painopiste

Palveleva ja kuntalaisten etuja valvova Puolanka – kuntalaisille edukkaat, vaivattomat ja monipuoliset palvelut.

PALVELEVA JA KUNTALAISTEN ETUJA VALVOVA PUOLANKA

Tavoite

Joustava ja ketterä palvelujärjestelmä – monipuolisten palveluiden tarjoaminen joustavasti ja helposti kaikenikäisille.

Toimenpiteet vuodelle 2019

- Lukiokoulutuksen tukeminen
- Talousraportoinnin kehittäminen (Kuntamaisema)

Strateginen painopiste

Yritysmyönteinen Puolanka – yrittämisen kannustaminen ja yrittäjien tukeminen.

YRITYSMYÖNTEINEN PUOLANKA

Tavoite

Houkutteleva paikka asua ja yrittää – tarjotaan mahdollisuuksia ja arkea helpottavia palveluita uusille asukkaille ja tuetaan yritystoiminnan aloittamista esim. koulutuksin.

Toimenpiteet 2019

- Biokeskushanke, haketerminaalin rakentamisen aloittaminen
- Paljakka ja matkailun edistäminen
- Paltamon kunnan työllisyyspalveluiden vaikuttavuuden lisääminen

Strateginen painopiste

Mielekästä elämää kaikenikäisille mahdollistava Puolanka – vaivattoman asumisen ja palvelut tarjoava kunta.

MIELEKÄSTÄ ELÄMÄÄ KAIKENIKÄISILLE MAHDOLLISTAVA PUOLANKA

Tavoite

Liikkuva ja hyvinvoiva puolankalainen – Monipuoliset sekä laadukkaat liikunta- ja hyvinvointipalvelut kaikille.

Kumppanina vahva ja aktiivinen kolmas sektori – toimitaan vuorovaikutuksessa kaikkien eduksi.

Toimenpiteet 2019

- Katettu jääturheilualaue
- Kuntosalin uudistaminen
- Hyvin hoidettu ja houkutteleva latuverkosto
- Ikääntyneiden hyvä elämä

Vuoden 2019 tavoitteet

Valtuustoon nähden sitova			
Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2019	Mittari	Tavoitetila vuonna 2021
Rohkea ja toimeenpanokykyinen Puolanka	Ruokahuollon kilpailutus Päivähoidon kilpailutus Talous- ja henkilöstöpalveluiden uudelleen järjestely	K/E K/E K/E	Toimiva ja laadukas paikallinen ruokahuolto ja päivähoito Joustavat, asiakaslähtöiset tukipalvelut
Joustava ja ketterä palvelujärjestelmä	Lukiokoulutuksen tukeminen Talousraportoinnin kehittäminen (Kuntamaisema)	yli 45 % lukioon K/E	Elinvoimainen lukio Raportointijärjestelmä toimii
Houkutteleva paikka asua ja yrittää	Bio – keskushanke, haketerminaalien rakentamisen aloittaminen Paljakka ja matkailun edistäminen Paltamon kunnan työllisyyspalveluiden vaikuttavuuden lisääminen	rakentamisen alettu majoitus vrk työmarkkina- tukikulut	kaksi yritystä toiminnassa, hakekenttä käytössä Paljakan matkailukeskus ympärivuotisesti käytössä Työllisyyden hoito joustavaa
Liikkuva ja hyvinvoiva Puolankalainen Kumppanina vahva ja aktiivinen kolmas sektori	Katettu jääurheilualue Kuntosalin uudistaminen Hyvin hoidettu ja houkutteleva latuverkosto Ikääntyneiden hyvä elämä	K/E K/E kohderyhmä- kysely vanhuspal- velusuunni- telma käynnit	Katettu jääalue käytössä Kuntosali uudistettu Ikääntyneiden palvelut joustavia ja asiakaslähtöisiä

Konserni

Kuntalaissa on määritelty valtuuston kuntakonsernin johtamiseen liittyvät tehtävät. Sen mukaan valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista ja konserniohjauksen periaatteista. Konsernin toimintaa ohjaavat Puolangan kunnan omistajapoliittiset linjaukset ja Puolangan kunnan konserniohje.

Puolangan kunnan konserniohje on hyväksytty valtuustossa 24.10.2018. Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa konsernin kokonaisedun, valtuuston tytäryhteisölle asettamien omistajapoliittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen osakeyhtiönlain ja kuntalain edellyttämällä tavalla. Konserniohjeessa määritellään, miten tytäryhteisön ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään.

Puolangan kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Puolangan Vuokratalot kunnan osuus 100 %
- Asunto Oy Puolangan Maaherra kunnan osuus 63,7 %

Puolangan kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Puolangan Yhtyneet virastot kunnan osuus 38 %
- Kiinteistö Oy Puolangan Toivolanrivi kunnan osuus 29 %
- Kiinteistö Oy Puolangan keskus kunnan osuus 23 %
- Asunto Oy Paljakan Karhunpesä kunnan osuus 33 %
- Auhon vesiosuuskunta kunnan osuus 48 %

Puolangan kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä kunnan osuus 4,41 %
- Kainuun jätehuollon kuntayhtymä (Ekokymppi) kunnan osuus 4,38 %
- Kainuun Liitto kunnan osuus 4,03 %

Asunto Oy Puolangan Maaherran tavoitteena on myydä osakkeet ulkopuolisille vuoden 2019 aikana, jolloin kunta on irtautunut yhtiöstä ja kotiuttanut sijoittamansa osakepääoman ja SVOP-sijoituksensa.

KOY Puolangan Vuokratalojen tavoitteena on turvata Puolangalle muuttaville ja puolankalaisille vuokra-asunnon tarvitsijoille viihtyisä ja turvallinen asumisvaihtoehto omistusasumiselle. Asuntokantaa sopeutetaan kysynnän mukaan.

KOY:n on varauduttava sopeuttamaan talouttaan taloussuunnittelukaudella ja lainojen lyhennysohjelmaa on tarkistettava. Vuonna 2019 tulee myös tarve uusia erääntyvä noin 700 000 euron laina ja hankkia samalla ulkopuolinen rahoitus, jolla maksetaan pois myös kunnan myöntämä lyhyt ja pitkäaikainen lainoitus noin 828 000 euroa.

ASUMISPALVELUT	TA 2019	TP 2017	ENN2018	TS 2020	TS 2021
Asuntojen käyttöaste (tekninen) %	82	81,3	81	83	84
Asukaskysely	X				X
TALOUS					
Tuotot yhteensä	879 000	876 822	874 785	885 000	895 000
Hoitokulut yhteensä	600 600	626 533	653 563	610 000	615 000
Käyttökate/Hoitokate	278 400	250 289	221 222	275 000	280 000
Poistot	116 372	126 617	121 043	113 000	110 000
Rahoituskulut	25 000	12 458	10 188	30 000	30 000
Tulos ennen veroja ja tilinpäätössiirtoja	137 028	111 214	89 991	132 000	140 000

Tuloslaskelmaosa

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	ENN 2018
TUOTOT				
MYYNTITUOTOT	1 680 933	1 697 782	1 760 783	
MAKSUTUOTOT	1 254 759	1 333 783	1 303 000	
TUET JA AVUSTUKSET	81 545	284 937	283 463	
MUUT TOIMINTATUOTOT	393 753	531 235	544 625	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 410 990	3 847 737	3 891 871	3 900 000
KULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-5 263 115	-5 779 375	-5 731 519	
PALVELUJEN OSTOT	-18 367 389	-17 318 012	-18 117 698	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 225 821	-1 904 485	-1 343 573	
AVUSTUKSET	-240 924	-769 951	-346 015	
MUUT TOIMINTAKULUT	-110 767	-231 974	-88 878	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-25 208 016	-26 003 797	-25 627 682	-25 800 000
TOIMINTAKATE	-21 797 025	-22 156 060	-21 735 812	-21 900 000
Kunnan tulovero	6 654 000	6 696 572	6 475 000	6 107 000
Kiinteistövero	799 000	797 790	799 000	799 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 345 000	1 367 424	1 358 000	1 210 000
VEROTULOT YHTEENSÄ	8 798 000	8 861 786	8 632 000	8 116 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 743 093	12 022 115	11 659 240	11 659 240
Verotuloihin perustuva vos	2 347 623	2 183 016	2 191 463	2 191 463
Opetus- ja kulttuuritoimen vos	72 064	14 892	14 892	72 064
VALTIONOSUDET YHTEENSÄ	14 162 780	14 220 023	13 865 595	13 922 767
KORKOTUOTOT			3 000	
MUUT RAHOITUSTUOTOT		1 403 963	16 200	
KORKOKULUT	-50 000	-48 365	-45 000	-50 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 500	-15 294	-5 500	-5 500
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-55 500	1 340 305	-31 300	-55 500
VUOSIKATE	1 108 255	2 266 053	730 483	83 267
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 041 068	-1 130 159	-1 066 638	-1 066 000
Arvonalentumiset		-88 152		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 041 068	-1 218 311	-1 066 638	-1 066 000
Satunnaiset kulut		-113 000		
TILIKAUDEN TULOS	67 187	934 742	-336 155	-982 733
Poistoeron vähennys/lisäys	179 000	72 023		144 000
Varausten lisäys (-)		-700 000		
VARAUSTEN JA POISTOERON MUUTOS	179 000	-627 977		144 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	246 187	306 765	-336 155	-838 733

Rahoituslaskelmaosa

	TA 2019	TP 2017	TA 2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	1 214 000	2 266 053	730 000
Satunnaiset erät			-80 000
Tulorahoituksen korjauserät		180 155	
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 214 000	2 333 209	650 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-1 405 000	-616 025	-1 540 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	410 000	24 588	410 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50 000	58 800	50 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-945 000	-532 637	-1 080 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	269 000	1 800 572	-440 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset	871 982	43 762	44 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000		1 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-782 000	-582 011	-582 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000		
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
Oman pääoman muutos			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos		2 686	
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos		-1 152 765	
Korottomien velkojen muutos		1 602 191	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-641 018	-86 136	462 000
RAHAVAROJEN MUUTOS		1 714 435	
Rahavarat 31.12.	368 982	2 599 355	
Rahavarat 1.1.	1 000 000	884 920	
LAINAKANTA 31.12	7 118 000	6 402 117	6 820 000

Lainan ottovaltuus

Kunnanhallitus oikeutetaan nostamaan lyhytaikaista lainaa enintään 2 miljoonaa euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Käyttötalousosa

Valtuustoon nähden sitovia vuoden 2019 nettomääräraha-arvioita ovat: vaalit, tarkistustoiminta, hallinto- ja elinvoima, sosiaali- ja terveydenhuolto, sivistystoimiala ja tekninen toimiala.

Vaalit

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	14 800	0	15 000	0	15 000
TOIMINTAKULUT	19 007	10 151	11 960	0	20 000
TOIMINTAKATE	-4 207	-10 151	3 040	0	-5 000

Maakunta- ja sote – uudistukseen liittyvät maakuntavaalit järjestetään mahdollisesti vuoden 2019 aikana. Talousarviovuonna ovat vuorossa sekä eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit.

Tarkastustoiminta

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	18 100	12 685	17 000	18 100	18 100
TOIMINTAKATE	-18 100	-12 685	-17 000	-18 100	-18 100

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan toimikausi vastaa valtuuston toimikautta.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Arviointityössä lautakunta kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta antaa valtuustolle oman arvionsa toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Hallinto ja elinvoima-asiat

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	178 567	168 807	331 500	177 000	177 000
TOIMINTAKULUT	1 684 040	1 702 504	1 633 688	1 620 000	1 620 000
TOIMINTAKATE	-1 505 473	-1 533 697	-1 302 188	-1 443 000	-1 443 000

Toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista että konserniohjeesta.

Valtuuston vastuulla ovat myös liikelaitokselle asetettavat toiminnan ja talouden tavoitteet, varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Valtuustolle kuuluu myös takaussitoumuksen tai muun vakuuden antaminen toisen velasta.

Lisäksi valtuusto vastaa luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista, tilintarkastajien valitsemisesta, tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta sekä muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Hallintoa johtaessaan kunnanhallitus valvoo ja sovittaa yhteen omaa, toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa. Kunnanhallitus antaa hallintoa koskevia yleisohjeita, seuraa kunnan yleistä kehitystä ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta.

Kunnanhallitus toimii myös kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon monijäsenisenä toimielimenä.

Valtuusto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	30 400	33 938	23 970	35 000	35 000
TOIMINTAKATE	-30 400	-33 938	-23 970	-35 000	-35 000

Valtuustolla on kokonaisvastuu koko kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Kunnanhallitus

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	6 703	6 719	0	7 000	7 000
TOIMINTAKULUT	303 942	318 089	260 783	260 000	260 000
TOIMINTAKATE	-297 239	-311 370	-260 783	-253 000	-253 000

Valtuuston päättämän strategian ohjaamana kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa, taloutta ja palvelutuotantoa sekä ohjaa konsernin toimintaa. Suunnitelmallisella maankäyttö- ja elinkeinopolitiikalla sekä laaja-alaisella yhteistyöllä kunnanhallitus edistää koko kunnan elinvoimaisuutta ja tunnettavuutta. Kunnanhallitus sisältää pormestarin, kunnanhallituksen ja suhdetoiminnan.

Hallinto-osasto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	50 907	45 134	53 000	50 000	50 000
TOIMINTAKULUT	670 867	663 245	647 783	660 000	660 000
TOIMINTAKATE	-619 960	-618 111	-594 783	-610 000	-610 000

Hallinto-osaston tehtävänä on kunnan, kuntalaisten ja kuntaorganisaation toiminnan vahvistaminen sekä myönteisen kuntakuvan luominen aktiivisella tiedottamisella, vuorovaikutuksen kehittämisellä ja sujuvalla asiakaspalvelulla. Hallinto-osasto tuottaa kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle päätöksenteon valmisteluun ja toimenpänön kuuluvat palvelut ja osallistuu kunnan kehittämistyöhön.

Toimistotiimi tuottaa sisäiset palvelut eri hallintokunnille ja vastaa asiakaspalvelusta, asiakirjahallinnosta sekä arkistoinnista.

Kirjanpito, henkilöstöhallinto ja ICT – palvelut hankitaan Kainuun Sote- kuntayhtymältä ostopalveluina. Talousarviovuoden aikana otetaan käyttöön uuden palveluntuottajan järjestelmät.

Yhteistoiminta

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	957	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	187 500	180 078	185 400	185 000	185 000
TOIMINTAKATE	-186 543	-180 078	-185 400	-185 000	-185 000

Yhteistoiminnan kustannukset sisältävät muun muassa Suomen Kuntaliiton ja kunnallisen työmarkkinalaitoksen maksuosuudet, Kainuun Liiton ja verotuksen. Tehtävät hoidetaan yhteistyössä toisten kuntien, kuntayhteisöjen tai valtiohallinnon kanssa.

Elinkeinopalvelut

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	10 000	8 910	137 500	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT	289 965	307 912	314 535	250 000	250 000
TOIMINTAKATE	-279 965	-299 002	-177 035	-240 000	-240 000

Kunnan elinvoimaisuus riippuu pitkälle elinkeinoelämän elinvoimaisuudesta. Kunnan omilla toimilla on merkittävästi vaikutusta siihen, miten paikallinen elinkeinoelämä kehittyy ja mitkä ovat sen toimintaedellytykset. Kunnan tehtävä elinkeinopolitiikassa on turvata riittävät edellytykset yritystoiminnan harjoittamiselle sekä luoda omalta osaltaan yrittäjämysteistä ilmapiiriä. Menestyksekkään elinkeinopolitiikan toteuttamiseksi kunta harjoittaa aktiivista, keskustelevaa vuoropuhelua yrittäjien ja yrittäjiä edustavien yhdistysten kanssa.

Puolanka toimii aktiivisesti luoden mahdollisuuksia monipuoliselle yritystoiminnalle. Kunnan rooli on neuvoa, opastaa ja välittää tietoa yrittäjille. Kunta toimii osaltaan mahdollistajana elinkeinoelämää ja yritystoimintaa kehittäville hankkeille, mutta ei itse toimi yrittäjänä eikä yritysten rahoittajana. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä yrittäjien kanssa ja vastaa tarpeisiin olemassa olevien resurssien puitteissa.

Vuoden 2019 painopistealueet ovat:

- Puolangan biokeskus -hankkeen konkretisointi kohti investointivaihetta.
- Paljakan alueen elinvoimaisuuden nostaminen ja alueen palvelurakenteen monipuolistaminen, sekä sen tunnetuksi tekeminen.

Toiminta talousarviovuonna:

- Osallistuminen uuteen Paljakka 4.0 KV-hankkeeseen
- Osallistuminen koko Kainuun kattavaan moottorikelkkareittien kunnostushankkeeseen.
- Tapahtumakoordinaattorin toimen juurruttaminen osaksi kunnan markkinointia ja tapahtumatarjontaa.
- Kunnan omistamien vapaa-ajan tonttien markkinointi ja myyminen.
- Yrittäjien ja kunnan välisen vuorovaikutuksen aktivointi.

Maaseutuasiat

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	110 000	108 044	141 000	110 000	110 000
TOIMINTAKULUT	194 466	184 042	198 417	220 000	220 000
TOIMINTAKATE	-84 466	-75 998	-57 417	-110 000	-110 000

Puolangan maaseutuasioiden toiminta on osa Puolangan kunnan hallinnoimaa Vaara – Kainuun maaseutuhallinnon yksikköä. Puolangan maaseutuhallinnon yksikköön kuuluvat Puolangan kunnan lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Ristijärvi ja Suomussalmi. Yksikön toiminnan päätavoitteena on turvata alueen viljelijöille Euroopan Unionin ja kansallisten säädösten mukaisen toiminnan tukihakemusten käsittely, maksatus sekä muiden maaseutuelinkeinoviranomaiselle annettujen tehtävien hoitaminen. Näitä tehtäviä ovat muun muassa petoeläinvahinkoasiat, eläinrekistereiden ylläpito ja eläinten pitopaikkojen käsittely. Lisäksi yksikön henkilöstö voi osallistua tarvittaessa muiden tehtävien hoitoon ja maaseudun kehittämiseen alueen kunnissa, jos siitä on erikseen sovittu.

Maaseutuhallinnon yksiköllä on palveleva toimipiste jokaisessa alueen kunnassa erikseen sovittuina ajankohtina. Puolangan kunnan hallinnoima yhteistoiminta-alue tekee myös tiivistä yhteistyötä Sotkamon yksikön kanssa erillisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Vuonna 2018 maataloustukihakemuksia (päätukihakuku) jätettiin Puolangan yhteistoiminta-alueen kuntiin yhteensä 318:lta maatilalta, joista lähes kaikki viljelijät hakivat maatalouden tuet sähköisesti.

Maankäytön suunnittelu

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	6 900	15 200	2 800	10 000	10 000
TOIMINTAKATE	-6 900	-15 200	-2 800	-10 000	-10 000

Elinvoimatoimikunta valmistelee kaavoitusta, maankäyttöä ja kiinteistökauppoja koskevat asiat.

Sosiaali- ja terveystalvet

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	1 220 436	1 611 904	1 350 000	1 300 000	1 300 000
TOIMINTAKULUT	15 984 647	16 404 845	16 412 938	16 400 000	16 400 000
TOIMINTAKATE	-14 764 211	-14 792 941	-15 062 938	-15 100 000	-15 100 000

Puolangan kunnan palvelusopimus Attendo Kuntaturva Oy:n kanssa Puolangan sosiaali- ja terveystalvetjen tuottamisesta jatkuu paosin 28.2.2021 saakka. Vuosi 2019 aloittaa seitsemännen toimintavuoden. Menot ja tulot on budjetoitu talousarvioon palvelusopimuksen mukaisesti. Kirjanpitokytnnst johtuen voivat sekä menot että tulot kasvaa samalla summalla. Sopimuksen mukainen Puolangan nettokustannus vuonna 2019 on 14 251 318 euroa. Tämän lisäksi kunta vastaa virkavastuuhenkilstn kustannuksista enintnn 120.000 eurolla, kiinteist- ja kiinteistnhoitokustannuksista sekä suuremmista kalustohankinnoista.

Sopimuksen piiriin ei kuulu ympäristöterveydenhuolto. Kunnalle aiheutuu kustannuksia edelleen myös ennen vuotta 2005 aiheutuneista elkemenoperusteisista eläkemaksuista, työmarkkinatuen kunnalle kuuluvista maksuosuuksista ja kuntouttavasta työtoiminnasta. Veteraanien palvelutoimintaan on varattu määräraha.

Valtio ja kunnat vastaavat perustoimeentulotuen kustannuksista yhtä suurella rahoitusosuudella. Kunnalle kuuluu edelleen ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätöksenteko. Perustoimeentulotuen kustannuksia vastaava valtionosuus vhennetnn kuntakohtaisesta perustalvetjen valtionosuudesta. Kela vastaa perustoimeentulotuen kustannusten kohdistamisesta kuntakohtaisesti sekä kuntakohtaisten tietojen toimittamisesta valtiovarainministeriölle. Menot kohdennetaan henkilön oleskelukunnan perusteella.

Puolanka kuuluu Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymnn sairaanhoitopiiriin, erityishuoltopiiriin ja ympäristöterveydenhuollon osalta.

Sosiaali- ja terveystalvetuista vastaavana toimielimenä toimii kunnanhallitus. Yksilhuoltoasioita käsittelee kunnanhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon yksiljaosto.

Kunnan vastuu ja rooli työllisyyden hoidossa on jatkuvasti kasvanut ja erityisesti rooli pitkaikaistyttmin aktivoinnissa on lisääntynyt 1.1.2015 alkaen. Valtio ja kunnat maksavat tymarkkinaetuudesta kumpikin 50 % 300 – 999 päivän työttömyyden ajalta ja kunnan osuus on 70 % yli 1.000 päivää ylittävän työttömyyden tymarkkinaetuudesta. Työllistymistä edistävien talvetjen ajalta työmarkkinatuen maksaa valtio kokonaisuudessaan.

Sivistystoimiala

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	181 000	292 400	250 500	222 700	222 700
TOIMINTAKULUT	4 011 600	4 014 270	3 885 500	3 857 700	3 857 700
TOIMINTAKATE	-3 830 600	-3 721 870	-3 635 000	-3 635 000	-3 635 000

Toiminnankuvaus

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus on antaa valmiuksia persoonallisuuden tasapuoliseen kehittämiseen ja jatkuvaan koulutukseen sekä vastata lisääntyvän koulutustarpeen ja vapaa-ajan haasteisiin päämääränä aktiivinen, omatoiminen ihminen.

Sivistyslautakunnan keskeisinä tehtäväalueina ovat koulutoimi, perusopetus ja lukiokoulutus. Sivistyslautakunta vastaa myös varhaiskasvatuksen, kansalaisopiston sekä nuorisotyön, liikunnan, kulttuurin sekä kirjaston toiminnasta. Sivistyspalvelut tarjoavat joustavia ja laadukkaita peruspalveluja lähellä kuntalaista ja lisäävät näin elinvoimaa ja mielekästä elämää kaikenikäisille. Toimivat palvelut lisäävät kunnan kiinnostavuutta paikkana asua ja yrittää.

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2019	Mittari	Tavoitetila 2021
Mielekästä elämää kaikenikäisille mahdollistava Puolanka. Liikkuva ja hyvinvoiva puolankalainen	Jokainen peruskoulun 9-luokkalainen saa 1) päättötodistuksen ja 2) jatkokoulutuspaikan.	1) 100 % 2) 100 %	Jokainen peruskoulun 9-luokkalainen saa 1) päättötodistuksen ja 2) jatkokoulutuspaikan.
	Nuoren sijoittuminen Sarkasta opintoihin tai töihin	100 %	opintoihin työhön muu ohjattu toiminta
	Liikuntatapahtumien määrä, joissa liikuntatoimi mukana	lkm	Liikuntatapahtumien määrä, joissa liikuntatoimi mukana

Vetovoimainen ja hyvätasoinen lukio	Puolankajärven koulun 9. luokkalaisista Puolangan lukioon siirtyviä opiskelijoita	45 %	Puolankajärven koulun 9. luokkalaisista Puolangan lukioon siirtyviä opiskelijoita
Houkutteleva paikka asua ja yrittää	Kirjaston puolankalaisten ja ulkopaikkakuntalaisten lainaajien määrä	1 000	Lainaaajia on vähintään 1000.
	Monipuolinen kulttuuritarjonta, kulttuuritapahtumat	3	Kulttuuritapahtumia vähintään 3
	Kansalaisopistossa opiskelee yli 17 % asukasmäärästä	> 17 %	Kansalaisopistossa opiskelee asukasmäärästä
	Opiskelijoita yli 500	> 500	Opiskelijoita yhteensä
Joustava ja laadukas varhaiskasvatus	Asiakastyytyväisyys	ka	Asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvo

Toiminta talousarviovuonna / strategiset painopisteet ja tavoitteet

- kodin, koulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen / Liikkuva ja hyvinvoiva puolankalainen, osaava ja motivoitunut henkilöstö
- yrittäjyyskasvatus: koulun ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutus / Houkutteleva paikka asua ja yrittää
- verkkoyhteyksien hyödyntäminen laajasti opetuksessa ja kirjaston toiminnoissa/ Vuorovaikutteinen ja aktiivinen viestintä ja markkinointi, vetovoimainen ja hyvätasoinen lukio
- henkilöstön hyvinvointi / Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Hallinto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	10 000	10 200	10 000	9 000	9 000
TOIMINTAKULUT	167 200	118 500	78 000	200 000	200 000
TOIMINTAKATE	-157 200	-108 300	-68 000	-191 000	-191 000

Tavoitteena on hallinnon talouden tasapaino ja tehtävien toimeenpanokyky. Hallinnon kuluja nostavat eläkemenoperusteiset maksut.

Varhaiskasvatus

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	15 000	52 600	48 000	30 000	30 000
TOIMINTAKULUT	750 400	769 300	761 700	718 500	718 500
TOIMINTAKATE	-735 400	-716 700	-713 700	-688 500	-688 500

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää laadukkaita, perheen tarpeet huomioonottavia päivähoito- ja esiopetuspalveluja sekä koululaisten iltapäivätoimintaa. Tavoitteena on tukea lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehittämistä. Esiopetuksen tehtävänä on vahvistaa lapsen oppimisedellytyksiä ja vuorovaikutustaitoja sekä ennaltaehkäistä mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Esiopetuksen tärkein tavoite on lapsen terve minäkuva. 1.8.2018–31.12.2018 kunta on ulkoistanut varhaiskasvatuksen ja kunnassa on ollut käytössä palveluseteli.

Toiminta talousarviovuonna

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma pohjautuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (Vasu 2016) ja esiopetussuunnitelman perusteisiin (2014). Molemmissa on huomioitu kaikki oppimisen alueet. Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma. Tarpeen mukaan lapselle tehdään oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Yksityisen päivähoiton tukimuotona otettiin käyttöön palveluseteli 1.8.2018.

Lasten kotihoidon tuen kuntalisään on varattu 38 000 euroa.

Suoritteita ja mittareita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä syyskaudella	35	51	60	35	35
Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten osuus 1 - 6 v ikäluokasta %	68	64	68	68	68
Iltapäivätoiminnassa olevien lukumäärä	12	12	12	10	10
Esikoululaisten määrä	17	22	14	10	8
Palvelusetelipäästösten määrä	33			35	35

Peruskoulutus

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	41 600	80 000	68 800	60 000	60 000
TOIMINTAKULUT	2 151 600	2 115 000	2 036 200	2 114 500	2 114 500
TOIMINTAKATE	-2 110 000	-2 035 000	-1 967 400	-2 054 500	-2 054 500

Toiminnankuvaus

Perusopetus käsittää yleisopetuksen ja erityisopetuksen. Vuosiluokkien 1–9 opetus järjestetään kirkonkylässä Puolankajärven koululla.

Perusopetus antaa oppilaille laadukkaan yleissivistyksen kannustavassa ja turvallisessa oppimisympäristössä niin, että koulun päättövaiheessa nuori on tiedollisesti, taidollisesti ja emotionaalisesti kykenevä kohtaamaan toisen asteen koulutushaasteet ja myöhemmät työelämän vaatimukset.

Toiminta talousarviovuonna

- kehitetään erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tuki- ja erityisopetuksen muotoja
- opintojen ohjauksen tukeminen
- arviointikäytänteiden linjaukset, formatiivisen arvioinnin kehittäminen
- koulun ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutus, yrittäjäyys
- koulupäivän liikunnallistaminen
- opetussuunnitelmauudistuksen arviointi
- TVT -osaamisen (tieto- ja viestintäteknologia) kehittäminen

Suoritteita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Oppilasmäärä 20.9.	163	179	174	164	156
Kuljetusoppilaat 20.9.	80	79	85	75	70
Erityiseen tukeen oikeutetut oppilaat %	6	6,7	6,3	6	6
Tuntikehys	500	506	499	500	500

Lukiokoulutus

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	1 500	0	1 500	1 500	1 500
TOIMINTAKULUT	343 500	370 000	355 200	340 000	340 000
TOIMINTAKATE	-342 000	-370 000	-353 700	-338 500	-338 500

Toiminnan kuvaus

Valtioneuvos on päätöksellään 12.6.1968 oikeuttanut Puolangan kunnan perustamaan syyslukukauden 1968 alusta lukien yhteislukion. Lukio toimi Puolankajärven koululla.

Lukiokoulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Koulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi (lukiolaki).

Toiminta talousarviovuonna

Lukiossa on laadukas opetus. Talousarviovuonna keskitytään opetussuunnitelmauudistuksen toteuttamiseen sekä lukion vetovoimaisuuden kehittämiseen. Lukio-opinnot ovat jatkossa maksuttomia. Lukio-opiskelijoille tarjotaan kunnan vuokra-asuntoja edulliseen hintaan. Lisäksi opiskelijat saavat maksutta kausikortin Paljakan laskettelukeskukseen, kausikortin Puolangan kansalaisopistoon ja kuntosalikortin Honkavaaran kuntosalille.

Suoritteita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Opiskelijamäärä 20.9.	39	38	39	35	35
Keskeyttäneet	0	1	0	0	0
Hylättyjen arvosanojen lukumäärä/lukuvuosi	0	6	0	0	0
Ylioppilastutkinnon suorittaneiden puoltoäänien keskiarvo (kevät)	28,2	19,45	28,2	28,2	28,2
Valtionosuuden yksikköhinta	11500	11297	11486	11500	11500

Kansalaisopisto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	24 000	21 400	23 500	23 500	23 500
TOIMINTAKULUT	215 800	219 500	219 600	210 000	210 000
TOIMINTAKATE	-191 800	-198 100	-196 100	-186 500	-186 500

Toiminnan kuvaus

Opetus- ja kulttuuriministeriön ylläpitämisluvan muuttamispäätöksessä 12.12.2012 todetaan kansalaisopiston koulutustehtävästä: ”Puolangan kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu taideaineiden, käden taitojen ja terveyttä edistävän liikunnan opetukseen. Opisto järjestää lisäksi kuntalaisten tarpeista lähteviä ajankohtaisia koulutuksia, joiden tavoitteena on osallistuva ja aktiivinen kansalainen.”

Kansalaisopisto tuottaa vapaan kansansivistyslain edellyttämiä opinto- ja harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille. Tavoitteena on osallistujapohjan laajentaminen ja koulutustarjonnan suuntaaminen erityisesti eläkeläisille, työttömille, maahanmuuttajille ja perusvalmiuksia vailla oleville. Avoimen yliopiston opintoja järjestetään. Kansalaisopisto pitää osaltaan yllä kunnan elinvoimaisuutta. Kansalaisopiston 52. toimintavuosi käynnistyy syksyllä 2019.

Toiminta talousarviovuonna

Vakiinnutetaan opetustuntimäärä. Opintoseteliä anotaan.

Suoritteita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Opiskelijoita	500	480	500	480	480
Valtionosuustuntimäärä	2776	3018	2776	2776	2700
Toteutunut tuntimäärä	3900	3971	3900	3900	3900
Valtionosuustunnin laskennallinen hinta	82,91	82,91	82,91	82,91	82,91

Nuoriso- ja erityisnuorisotyö

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	14 800	109 400	79 500	79 500	79 500
TOIMINTAKULUT	129 500	184 700	187 400	180 000	180 000
TOIMINTAKATE	-114 700	-75 300	-107 900	-100 500	-100 500

Toiminnan kuvaus

Nuorisotiimi vastaa kunnan nuorisotyöstä ja parantaa nuorten elinoloja ja vaikuttamismahdollisuuksia. Se ylläpitää monitoimitalon toimintaa nuorille ja tukee nuorten omaa toimintaa sekä osallisuutta nuorisotoimintaan. Tavoitteena on parantaa nuorisotoimen palveluja ja vuorovaikutusta eri yhteistyötahojen kanssa. Monialainen yhteistyöryhmä/LAPE kokoontuu useita kertoja vuodessa miettimään lasten ja nuorten asioita ennaltaehkäisten syrjäytymistä.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa nuoria, jotka ovat joko palveluiden ulkopuolella tai tarvitsevat tukipalveluista huolimatta rinnalla kulkemista ja ohjausta. Ohjauksen avulla lisätään nuoren valmiuksia koulutukseen tai työelämään kiinnittymiseen elämäntaitojen vahvistamisen ja yksilöllisten haasteiden ratkaisemisen kautta.

Valmennuspaja Sarkan tavoitteena on tarjota nuorille vertaistukea ja mielekästä tekemistä nuoren omista tarpeista käsin. Parantaa nuorten terveellisiä elämäntapoja, osallisuutta, elämänhallintaa, työelämä- ja opiskeluvaihtoehtoja sekä tukea nuorten hakeutumista opiskelemaan ja työelämään.

Toiminta talousarviovuonna

Monitoimitalo on auki resurssien puitteissa. Edelleen tehdään yhteistyötä mm. koulun, sosiaalitoimen, koulun ja seurakunnan kanssa. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään nuorten toivomaa toimintaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisovaltuuston toimintaa jatketaan.

Etsivä nuorisotyö jalkautuu ja tavoittaa mahdollisemman monta, tuen tarpeessa olevaa nuorta. Etsivä nuorisotyöntekijä ohjaa nuoria opiskelemaan, työelämään ja tarvittaessa valmennuspaja Sarkan toimintaan. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on olla nuorten äänitorvena tuottaen tietoa nuorten ajankohtaisista ilmiöistä ja elinoloista.

Valmennuspaja Sarka tarjoaa nuorille mielekästä tekemistä ja mahdollisuutta opetella elämäntaitoja. Sosiaalisten taitojen ja työelämäntaitojen vahvistaminen on myös tärkeä osa Sarkan toimintaa. Nuotta- valmennuksessa harjoitellaan yhteisöllisyyttä. Yhteiset retket ja tutustumiskäynnit (koulut ja työpaikat) ohjaavat nuoria uusille urille.

Suoritteita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Nuorisotyön asiakaskäynnit	5000	4900	5000	5000	5000
Monarin aukiolokerrat	150	160	150	150	150
Henkilöstö	3,5	3	5	3	3
Etsivä nuorisotyö: asiakkaat	20	19	20	20	20
Etsivä nuorisotyö: Eteenpäin ohjatut	7	8	7	7	7
Valmennuspajan asiakkaat	20	17	20	20	20
Valmennuspaja eteenpäin ohjatut	7	7	5	7	7

Liikunta

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	10 200	11 600	10 000	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT	51 300	74 200	72 000	70 000	70 000
TOIMINTAKATE	-41 100	-62 600	-62 000	-60 000	-60 000

Toiminnankuvaus

Liikuntatoimi tuottaa ja kehittää kuntalaisten tarvitsemia liikuntapalveluja ja toimintoja sekä ylläpitää puitteita liikunnan harrastamiselle, Mäntykodin allasosaston käyttökustannukset sisältyvät määrärahoihin. Liikunnan avulla edistetään kuntalaisten hyvinvointia sekä pidetään yllä kunnan elinvoimaisuutta. Liikuntaseurojen toimintaedellytyksiä tuetaan ja parannetaan sekä järjestetään koulutusta toiminnan aktivoimiseksi. Tehdään yhteistyötä eri liikuntatoimijoiden kanssa mm. Kainuun Liikunta.

Kuntalaisia aktivoidaan terveys- ja harrasteliikuntaan mm. kuntomittauksella/Korpikansa seikkailee. Sähköisiä palveluita käytetään terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistyössä mm. tiedottamisessa. Lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien järjestäminen, ohjaajatoiminnan tukeminen sekä erityisliikunnan järjestäminen kuuluvat toimintaan. Valtakunnallisia liikuntateemoja hyödynnetään toiminnan järjestämisessä ja markkinoinnissa.

Toiminta talousarviovuonna

Liikuntatoimen, teknisen toimen ja seurojen yhteistyötä tiivistetään liikuntapaikkojen ja reittien kunnossapidossa ja rakentamisessa. Investointina on jääkiekkokaukalon kattaminen. Uutta frisbeegolfrataa tuodaan esille maakunnallisesti.

Suoritteita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Lasten ja nuorten määrä kerhoissa	150	150	150	150	150
Kuntosalin käyttäjät	400	300	400	400	400
Ikääntyvien liikunta, osallistujat	130	180	130	130	130
Kunto- ja terveysliikunta, osall.	350	450	350	350	350

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Kirjasto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	3 000	1 600	3 500	3 500	3 500
TOIMINTAKULUT	118 700	137 400	149 600	139 000	139 000
TOIMINTAKATE	-115 700	-135 800	-146 100	-135 500	-135 500

Toiminnan kuvaus

Kirjasto tarjoaa asiakkailleen monipuoliset kokoelmat lukuharrastuksen edistämiseksi ja kuntalaisten opiskelun tueksi sekä tarjoaa kattavat kirjaston verkkopalvelut. Kirjastopalveluja antaa ammattitaitoinen henkilöstö.

Laadukkailla kuntalaisten tarpeita vastaavilla kirjastopalveluilla luodaan hyvinvointia, iloa, elämyksiä ja tietoa kaikenikäisille. Niillä kunta vahvistaa omaa kulttuurista perustaansa ja ennaltaehkäisee tiedollista ja muuta syrjäytymistä.

Toiminta talousarviovuonna

Kirjaston hyvä palvelutaso pidetään yhä edelleen. Kainuun kirjastojen kesken tehdään tiivistä yhteistyötä mm. yhteisen kirjastojärjestelmän kehittämisen ja e-aineistojen hankinnan osalta. Omatoimikirjasto lisää mahdollisuuksia käyttää kirjastopalveluita.

Suoritteita	TA 2019	TP 2017	KS 2018	TS 2020	TS 2021
Aukiolotunteja yhteensä	2900	1399	1 400	2900	2900
Lainaaajia asukkaista %	35	31,0	33	35	35
Lainat/asukas	14	11,9	12	14	14
Kustannus €/laina	4	4,10	4,10	4	4
Käynnit/asukas	9	6,1	6	9	9

Kulttuuri

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	61 000	5 700	5 700	5 700	5 700
TOIMINTAKULUT	83 700	25 800	25 800	25 700	25 700
TOIMINTAKATE	-22 700	-20 100	-20 100	-20 000	-20 000

Toiminnan kuvaus

Puolangan kunnan kulttuuritoimen tavoitteena on järjestää kulttuuritoimintaa ja -palveluja kuntalaisille, kesäasukkaille ja matkailijoille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut lisäävät viihtyvyyttä ja antavat myönteisen kuvan kulttuuria ja taidetta arvostavasta paikkakunnasta.

Kulttuuritoimen tehtävänä on kulttuuritoiminnan ja -tapahtumien ideointi ja järjestäminen. Kulttuuritoimen tavoitteena on vahvistaa puolankalaista identiteettiä. Kulttuuri lisää kunnan houkuttelevuutta. Yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin sekä Kainuun kuntien kanssa (mm. Kaikukortti).

Talousarviovuonna kulttuurin alle on siirretty LankaFest tapahtuma.

Toiminta talousarviovuonna

Kulttuuritoimi on mukana vähintään kahden tapahtuman (esim. teatteri, konsertti, kulttuurimatka) järjestämisessä. Puolanka-Pirtti on avoinna heinäkuun, kesäkuussa Kainuun museoviikolla järjestetään perinteinen Museopäivä. Kainuun Musiikkiopiston opetus sisältyy kulttuuritoimen menoihin.

Tekninen toimiala

Tekninen lautakunta

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	1 814 170	1 773 773	1 945 100	1 626 050	1 628 000
TOIMINTAKULUT	3 491 628	3 858 331	3 665 700	3 327 312	3 330 874
TOIMINTAKATE	-1 677 458	-2 084 558	-1 720 600	-1 701 262	-1 702 874

Tekninen lautakunta vastaa kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, maa-, metsä- ja rakennuskiinteistöjen sekä liikelaitosten kunnossapito- ja käyttötehtävistä, tiehallinnosta, palo- ja pelastustoimesta, väestönsuojelusta, liikenneturvallisuudesta, jätehuollon järjestämisestä, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta sekä ruokahuollosta ja siivouksesta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2019	Mittari/ tavoite % 2019	Tavoitetila 2021
Tulevaisuuteen uskova ja yhteistyöhaluinen Puolanka	Haketerminaalitoiminnan aloittaminen.	100 %	Haketerminaalitoiminta käynnissä.
Palveleva ja kuntalaisten etuja valvova Puolanka	Rakennus- ja ympäristövalvonnan palveluiden sähköinen asiointi, asiakaspalvelun ja lupakäsittelyn nopeuttaminen.	100 %	Lupakäsittely on nopeaa ja joustavaa.
Yritysmyönteinen Puolanka	Pienhankintojen kilpailuttaminen ja palveluiden ostaminen.	50 %	Hankintaohjeet päivitetty ja osasto toteuttaa hankintoja ohjeiden mukaisesti.
Mielekästä elämää kaikille mahdollistava Puolanka	Jääkiekkokaukalon kattaminen.	100 %	Hankeavustukset haettu ja hanke toteutettu.

Hallinto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	1 000	6 473	4 700	1 000	1 000
TOIMINTAKULUT	215 100	165 731	201 000	210 000	210 000
TOIMINTAKATE	-214 100	-159 258	-196 300	-209 000	-209 000

Toiminnan kuvaus

Hallinnon tehtävänä ja tavoitteena on laatia taloudelliset ja valtuuston hyväksymän strategian mukaiset talousarviot ja toimintasuunnitelmat. Hallinnon tulee varmistaa myös riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.

Toiminta talousarviovuonna

- Yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen lisääminen.
- Tiivistetään yhteistyötä paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa
- Selkeytetään tehtävien jaot ja annetaan vastuuta ja valtuuksia enemmän tuotannon tasolle.
- Teknistä suunnittelua ja osaamista hyödynnetään pienissä hankkeissa kunnan omista resursseista. Siihen liittyvään koulutukseen tarjotaan mahdollisuuksia

Rakennusvalvonta

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	25 484	18 600	32 800	25 100	25 600
TOIMINTAKULUT	76 271	65 300	59 200	77 000	77 000
TOIMINTAKATE	-50 787	-46 700	-26 400	-51 900	-51 400

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on rakentamisen ohjaus, neuvonta ja valvonta. Tavoitteena on kuntakuvan ja -ympäristön sekä rakentamisen laadun parantaminen.

Toiminta talousarviovuonna

- Rakennusvalvonnan ja sen palveluiden toimintamallin selvitys ja uudistaminen
- Lupapiste on käytössä kaikilta osin
- Taksojen ja rakennusmääräysten tarkistaminen

Ympäristönsuojelu

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	4 900	3 600	3 500	4 950	4 900
TOIMINTAKULUT	25 200	17 800	17 000	25 450	25 450
TOIMINTAKATE	-20 300	-14 200	-13 500	-20 500	-20 550

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelu vastaa ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista ilmansuojelun, vesiensuojelun, jätehuollon, meluntorjunnan lupa-, ilmoitus- ja valvonta-asioista sekä luonnonsuojeluun ja ympäristön tilan seurantaan liittyvistä tehtävistä Puolangan kunnan alueella. Lisäksi vastuualueelle kuuluvat ympäristö- ja maa-aineslupien valmistelu sekä valvonta.

Ruokahuolto

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	158 000	248 000	250 500	0	0
TOIMINTAKULUT	210 200	442 000	421 700	0	0
TOIMINTAKATE	-52 200	-194 000	-171 200	0	0

Toiminnan kuvaus

Pääasialliset asiakkaat ovat Puolangan kunnan eri yksiköt, niiden toimintaan liittyvät yhteistyökumppanit sekä yksityinen sosiaali- ja terveystalouden tuottaja. Ruokahuolto tuottaa ateriapalvelut Puolangan kunnan asiakkaille taloudellisesti, laadukkaasti ja asiakasläheisesti. Lähiruokaa arvostaen tuotetaan asiakkaillemme hyviä palvelukokemuksia turvallisesti ja luotettavasti.

- *Keskuskeittiö valmistaa keskimäärin n. 90 000 kpl lounaita vuoden aikana.*
- *Suurimmat asiakkaat ovat koulukeskus ja Attendo*

Toiminta talousarviovuonna

- Keskuskeittiön ja kunnan ruokahuoltotoiminnan mahdollinen siirtyminen liikkeenluovutuksella yksityiselle toimijalle. Liikkeen luovutuksessa tulee varmistaa kunnan strategiset tavoitteet lähiruuan ja eettisen toiminnan edistäminen.

Siivouspalvelu

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	150 000	148 000	144 800	151 500	151 500
TOIMINTAKULUT	290 100	306 000	337 500	293 000	295 900
TOIMINTAKATE	-140 100	-158 000	-192 700	-141 500	-144 400

Toiminnan kuvaus

Siivoustoimi toteuttaa laadukkaasti ja tehokkaasti tilojen käyttötarkoituksen mukaan määriteltyjen ja sovittujen puhtaustasojen mukaisen siivouspalvelun siivottaviin kohteisiin ammattitaitoisesti ja asiakaslähtöisesti. Siivoustoimi hoitaa kohteissa myös toimintoja, jotka voidaan osoittaa toteutettavaksi läheisesti siivoukseen liittyvinä toimina.

Toiminta talousarviovuonna

- Henkilöstön kouluttaminen ja työhyvinvoinnin edistäminen
- Uusien siivouskohteiden mitoitus ja kaluston hankinta

Liiketoiminta

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	981 900	915 600	1 043 200	991 800	991 800
TOIMINTAKULUT	1 368 300	1 337 000	1 290 300	1 380 000	1 380 000
TOIMINTAKATE	-386 400	-421 400	-247 100	-388 200	-388 200

Liiketoimintaan sisältyvät lämpö-, vesi- ja viemärlaitosten toimintojen lisäksi myös myytävät kiinteistöhuoltopalvelut, huoltoautot, latukone ja keskusvarasto.

		TA 2019	TP 2017	TA 2018
Kirkonkylän vesi- ja viemärilaitos:				
Pumpattu vesimäärä	m3	120 000	157 647	120 000
Myyty vesimäärä	m3	80 000	78 747	85 000
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot)	€/v	312 000	309 000	320 000
Käyttökustannukset	€/v	219 000	202 000	198 000
Poistot	€/v	51 500	60 000	53 000
Tilikauden tulos	€/v	41 500	47 000	69 000
Paljakan vesi- ja viemärilaitos:				
Pumpattu vesimäärä	m3	20 000	23 130	20 000
Myyty vesimäärä	m3	5 200	5 837	5 000
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot)	€/v	56 400	58 000	65 000
Käyttökustannukset	€/v	75 500	69 000	80 000
Poistot	€/v	23 000	29 000	25 000
Tilikauden tulos	€/v	-42 100	-40 000	-40 000
Kirkonkylän kaukolämpö				
Tuotanto kiinteällä polttoaineella	MWh	13 000	11 824	12 000
Tuotanto öljyllä	MWh	2 200	2 333	2 100
Myyty lämpömäärä	MWh	10 500	9 113	10 900
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot)	€/v	820 000	713 886	880 000
Käyttökustannukset (sis. sisäiset kustannukset)	€/v	584 000	630 080	588 400
Poistot	€/v	80 000	78 774	84 000
Tilikauden tulos	€/v	156 000	4 956	186 000
Paljakan aluelämpö				
Tuotanto öljyllä	MWh	900	921	900
Myyty lämpömäärä	MWh	800	838	815
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot)	€/v	20 000	44 005	20 000
Käyttökustannukset	€/v	55 000	53 839	41 731
Poistot	€/v	10 000	10 875	9 672
Tilikauden tulos	€/v	-45 000	-20 709	-31 403

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan omistamien vesi- ja viemärilaitosten sekä kaukolämpölaitoksen ja niiden verkostojen rakentamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta. Samoin lautakunta vastaa vesihuoltolain mukaisesti kunnan alueen vesihuollon kehittämisestä. Liiketoimintaan liittyvän henkilöstön ja kaluston resurssien mukaisesti tekninen lautakunta tuottaa palveluita pääasiassa kunnan alueen tarpeisiin liiketaloudellisin periaattein.

- *Vesihuoltolaitos on eriytetty kirjanpidossa laskennallisesti. Siitä laaditaan oma tuloslaskelma ja tase.*

Toiminta talousarviovuonna

- Lämpö- ja vesilaitoksen yhtiöittämisen tarkastelut ja päätökset.
- Konvektio-osan uusiminen KPA-kattilaan
- Lämpöverkoston vuosittaiset korjaukset
- Vesilaitoksen toiminnan ja verkoston varmistaminen toimintavarmaksi ja häiriöttömäksi
- Paljakan lämpö- ja vesilaitoksen taseet kuntoon

Rakennuskiinteistöt

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	265 500	283 000	304 500	300 000	300 000
TOIMINTAKULUT	618 700	755 000	657 000	650 000	650 000
TOIMINTAKATE	-353 200	-472 000	-352 500	-350 000	-350 000

Toiminnan kuvaus

Rakennuskiinteistöihin kuuluvat kunnan omistamat rakennukset ja osakkeet. Toiminta-ajatus on pitää rakennukset hyvässä kunnossa ja rakennusympäristö viihtyisänä ja antaa laadukkaita kiinteistöpalveluja kunnan omistamille yhtiöille.

Toiminta talousarviovuonna

- Uuden kiinteistöhuoltokirjan käyttöönotto
- Energiatoteutustoimenpiteiden toteuttaminen
- Tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen

Maa- ja metsätilat

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	227 186	150 000	160 000	151 500	153 000
TOIMINTAKULUT	66 157	63 500	62 000	66 862	67 524
TOIMINTAKATE	161 029	86 500	98 000	84 638	85 476

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena on saada metsäomaisuudesta maksimituotto kestävän kehityksen hoitomenetelmillä.

Toiminta talousarviovuonna

- Kunnan metsäomaisuuden hoitosuunnitelmassa otetaan oma energiapuun käyttöoptio huomioon.

Tiet

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	198 600	219 000	200 000	200 000	200 000
TOIMINTAKATE	-198 500	-218 900	-199 900	-199 900	-199 900

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan kaavateiden rakentamisesta ja kunnossapidosta. Samoin lautakunta vastaa yksityistielain mukaan kunnalle kuuluvista ja muista kunnan vastuulle ottamista tehtävistä.

Toiminta talousarviovuonna

- Harjukadun ja siinä sijaitsevan kunnallistekniikan uusiminen
- Talvikunnossapidon kilpailuttaminen
- LED-valaisimen vaihtaminen puuttuviin tiealueisiin
- Biokeskuksen ja haketerminaalin infran rakentaminen

Urheilu- ja ulkoilualueet, yleiset alueet

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	100	400	1 000	100	100
TOIMINTAKULUT	175 000	230 000	176 000	175 000	175 000
TOIMINTAKATE	-174 900	-229 600	-175 000	-174 900	-174 900

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena on lisätä puolankalaisten sekä matkailijoiden urheilu- ja ulkoiluharrastusta houkuttelevilla olosuhteilla.

Toiminta talousarviovuonna

- Jääkiekkokaukalon kattaminen
- Honkavaaran hiihtokeskuksen ulkoilumahdollisuuksien kehittäminen ja viihtyvyyden lisääminen
- koirapuistoalueen rakentaminen

Muu teknisen osaston toiminta

	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	248 000	257 000	244 000	250 000	250 000
TOIMINTAKATE	-248 000	-257 000	-244 000	-250 000	-250 000

Taulukko sisältää teknisen osaston muun edellä mainitsemattoman toiminnan tuloja ja menoja, joihin on laskettu jätehuolto, ympäristötyöt sekä palo- ja pelastustoiminta

Palo- ja pelastustoiminta

Palo- ja pelastustoimen järjestämisvastuu on Kajaanin kaupungin pelastuslaitoksella. Öljyntorjuntakaluston omistaa kunta ja sitä käyttää palo- ja pelastushenkilöstö.

Väestönsuojelu

Väestönsuojelun toimintaa on kehitettävä. Väestönsuojien varusteet tarkistetaan ja täydennetään. Kunnassa tulee tehdä valmiussuunnitelmat erilaisiin häiriötilanteisiin. Varageneraattoreita hankitaan kunnan eri kiinteistöihin häiriötilanteita varten.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuustyötä tehdään yhteistyössä Kainuun kuntien ja ELY-keskuksen kanssa. Liikenneturvallisuustyö on liikenneturvallisuuden kehittämistä, kuntalaisten neuvontaa ja ohjaamista mm. erilaisissa tapahtumissa. Työ on kunnassa järjestettävää itsenäistä toimintaa, jonka vetäjänä toimii oma työryhmä.

Jätehuolto

Palvelun järjestämisvastuu on Kainuun jätehuollon kuntayhtymällä.

Hankinnat

Puolangan kunta on mukana Kainuun kuntien yhteisessä hankintarenkaassa, joka hoitaa hankintojen kilpailuttamista. Kukin kunta itse määrittelee minkä tuotteiden osalta on mukana hankintarenkaan toiminnassa. Kunnan käytäntöjä näiden hankintojen osalta täsmennetään. Kaikkien hankintojen yhteydessä on esitettävä vaikutukset paikallistalouteen.

Puolangan investointisuunnitelma 2019

1. Kunnallistekniikka:

Kunnallistekniikan hankintoihin ja investointeihin varataan 2019 vuoden talousarvion nettosummaksi 130 000 €. Isoin kunnallistekniikan korjaustyö kohdistuu Harjukadun kunnostukseen.

Puolangan biokeskushanketta toteutetaan valtuuston erillisellä päätöksellä.

Konvektio-osan uusiminen kuuluu osana lämpölaitoksen toiminnan ja energiatuotannon kehittämiseen. Investointi vaatii erillisen valtuuston päätöksen.

2. Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet:

Haketerminaalialueen rakentaminen on osana Biokeskushanketta. Siihen on varattava 150 000 € vuonna 2019, mutta suunnitelmien ja kustannuksien tarkentuessa aloittamispäätös vaatii kunnanhallituksen hyväksynnän ja tarvittaessa lisätalousarvion hyväksynnän valtuustolta.

Jääkiekkokaukalon kattamiseen varataan rahaa 250 000 €, jossa on ulkopuolista investointitukea/-rahoitusta 190 000 €. Kunnan rahoitusosuus on enintään 60 000 €.

Hämähäkkikeinin hankkiminen Puolankajärven koululle 20 000 €.

3. Kiinteistöt:

Kiinteistöiden korjausinvestointeihin varataan 2019 vuoden talousarvion nettosummaksi 35 000 € joista 15 000 € varataan energiatehokkuushankkeisiin.

Uuden Paloaseman investointi on hyvin merkittävä rakennushanke ja jonka alustava kustannusarvio on 1 100 000 €. Siihen on saatu palonsuojelurahaston tukea 220 000 €.

4. Kalusto- ja irtaimisto

Sivistyslautakunnan irtaimistoon varataan 60 000 €. Irtaimisto sisältää ATK -laitteiden hankinnat Puolankajärven koululle ja Puolangan lukiolle sekä liikuntasalin patjojen uusimisen.

Talousarviovuoden aikana varaudutaan talous- ja henkilöstöpalveluiden (TaHe) palveluiden uudelleenjärjestämiseen 100 000 €.

5. Kiinteistöjen hankinta ja myynti, muut

Puolangan investointisuunnitelma 2019 ja 2020 - 2021

		TA 2019	TS 2020	TS 2021
Tulosyksikkö				
100015800	Puolanka investoinnit yhteensä	-1405000	-505000	-405000
1.	Kunnallistekniikka	-130000	-60000	-80000
1560001	Kk:n vesijoht.verk. (harjukatu)	-35000	-30000	-40000
1560002	Kk:n viemäriverkosto (harjukatu)	-35000	-30000	-40000
1570072	Vesisäiliön uudistaminen	-10000	0	0
1582003	PIPO-asetus muutos/korjaustyöt	-50000	0	0
2.	Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet	-275000	-155000	-105000
1572004	Kaavat.päällystys	-15000	-20000	-30000
1572005	Kaavat.valaistus	-30000	-20000	-10000
1572036	Haketerminaali	-150000	-100000	-50000
1583010	Liikuntapaikat ja varhaiskasvatus/kalust	-20000	-15000	-15000
1572005	Jääkiekkokaukalon kattaminen menot	-250000	0	
1572031	Jääkiekkokaukalon kattaminen tulot	190000	0	
3.	Kiinteistöt	-765000	-50000	-35000
1570060	Kiinteistöjen energiahankkeet	-15000	-15000	-15000
1570066	Palolaitos hanke menot	-950000	-15000	0
1570066	Palolaitos hanke tulot	220000	0	0
1570007	Kiinteistöjen korj.	-20000	-20000	-20000
4.	Kalusto- ja irtaimisto	-175000	-100000	-35000
1562001	Osakkeiden hankinta	-5000	-5000	-5000
1583004	Irtain/kunnanhallitus	-10000	-15000	-15000
1583005	Irtain/sivistysltk	-60000	-30000	-15000
1583011	Tukipalvelut	-100000	-50000	0
5.	Kiinteistöjen hankinta ja myynti, muut	-60000	-140000	-150000
1561001	Kiinteistöjen hankinta ja myynti	-50000	-50000	-50000
	Elivoima- ja kehityshankkeet (kohdistamaton)	-10000	-90000	-100000

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Määräraha	Tuloarvio	Sitovuus
KÄYTTÖTALOUSOSA	25 209 794	3 408 803	21 800 991
Vaalit	19 007	14 800	4 207
Tarkastustoiminta	18 100		18 100
Hallinto- ja elinvoima	1 684 040	178 567	1 505 473
Sosiaali- ja terveydenhuolto	15 984 647	1 220 436	14 764 211
Sivistystoimiala	4 011 600	181 000	3 830 600
Tekninen toimiala	3 492 400	1 814 000	1 678 400

	Määräraha	Tuloarvio	Sitovuus
INVESTOINTIOSA	1 815 000	410 000	1 405 000
Kunnallistekniikka	130 000		130 000
Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet	465 000	190 000	275 000
Kiinteistöt	985 000	220 000	765 000
Kalusto- ja irtaimisto	175 000		175 000
Kiinteistöjen hankinta ja myynti, muut	60 000		60 000

	Määräraha	Tuloarvio
TULOSLASKELMAOSA		
Verotulot		8 798 000
Valtionosuudet		14 162 780
Korkotulot		
Muut rahoitustulot		
Korkomenot	50 000	
Muut rahoitusmenot	5 500	

	Määräraha	Tuloarvio
RAHOITUSOSA		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	871 982	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	782 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000	
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		